

J. DENZLER, kapelica Majke Božje Sljemenske

J. DENZLER, zgrada Gradskih poduzeća u Zagrebu

vjesnika», suurednik časopisa »Arhitektura« i »Scena«. Od 1952. prati hrv. likovnu scenu; objavljuje kritike, teorijske članke i polemike u časopisima i dnevnim novinama: (»Naprijed«, »Vjesnik«, »Vjesnik u srijedu«, »Telegram«, »Republika«, »Čovjek i prostor«, »Oko« i dr.). Pisao tekstove za film i televiziju (*Zemlja*, Antun Augustinčić, Nives Kavurić-Kurtović, Krsto Hegedušić), surađivao u lik. emisijama Radio-Zagreba. Piše predgovore, organizira monografske, samostalne i skupne izložbe. Autor (ili suautor) monografija *Vilim Svečnjak* (1959), *Josip Generalić* (1972), *Tomislav Petranović Rvat* (1975), *Lacković* (1978), *La fête et les naïfs* (1979), *Dimitrije* (1980, 1987), *Jordan* (1982), *Ivan Lacković-Croata* (1982), *Zlatko Keser* (1987).

BIBL.: Branko Kovačević, Split, 1986; Milan Pavić, Zagreb 1986; Cata Dujšin Ribar, Zagreb 1988; Zlatan Vrkljan, Zagreb 1988; Munir Vejzović, Zagreb 1988; Josip Botteri Dini, Zagreb 1990; Ljerka Njers, Zagreb 1990; Hrvatska naivna umjetnost (katalog), Zagreb 1992.

K. Ma.

DEPOPE, Antun, slikar (Skrpčiči na Krku, 25. VIII. 1933 — Rijeka, 4. III. 1990). Diplomirao na Akademiji u Ljubljani 1963 (G. A. Kos). Ciklus *Crvena zemlja* (1969) čine apstraktni krajolici toplih, zagasihtih boja. Nakon toga prelazi od nove figuracije — najvidljivije na jednostavnim crtežima — na hiperrealističke kompozicije s ikonografijom lučke i primorske sredine (*Tragovi mora*, 1978). Bavio se lik. pedagogijom. Izlagao na Međunarodnoj izložbi crteža u Rijeci (1974, 1976, 1978, 1983, 1985), te u Zagrebu (1979) i Barceloni (1984).

LIT.: V. Ekl, Antun Depope (katalog), Rijeka 1974. — B. Vižintin, Antun Depope (katalog), Selce 1983.

R.

DE RIBOLDIS, Petar → PETAR DE RIBOLDIS

DERKOVIĆ, Rudolf, kipar i drvorezbar (Osijek, 24. II. 1890 — Lipik, 9. I. 1946). Završio je drvorezbarsku školu u Osijeku 1906. God. 1907—09. izrađuje unikatni stilski namještaj i ukrasne kipove u tvornici pokućstva u Novoj Gradiški. Do 1919. radi u Beču, a od 1920. vodi samostalni obrt u Zagrebu. Izradio je rezbarije za nekadašnju džamiju na Trgu hrvatskih velikana u Zagrebu.

DERWANT, Toma, slikar i drvorezbar (Varaždin, druga pol. XVII. st.). God. 1675—80. radi u crkvi Sv. Katarine u Zagrebu. Rezbari drvene pozlaćene oltare na koje njegov suradnik I. J. Altenbach iz Varaždina postavlja svoje kipove. Derwantova arhit. koncepcija oltara zamišljena je u smirenim linijama kasne renesanse alpskih krajeva s marmoriranim ili vijugavo užlijebljenim stupovima. Njihovi klasicistički kapiteli nose slomljeni luk atike, uokviren motivom isprepletenih alga (oltar Sv. Apolonije, 1675; oltar Sv. Apostola i Sv. Dionizija, 1677; propovjedonica, 1680).

LIT.: A. Schneider, Popisivanje 1938, 50, str. 150. — D. Baričević, Varaždinski kipar Ivan Jakob Altenbach, Peristil, 1982, 25, str. 110.

R.

DESEPI, Anton, arhitekt (Rijeka, 31. V. 1811 — Rijeka, 1874). Od 1863. na dužnosti gradskoga edila u Rijeci. Među njegovim djelima ističe se zgrada sadašnje radio-stanice na Korzu, klasicistička građevina s dva pročelja i prolazom (1845). U kompleksu bolnice Sv. Duha sagradio zgradu kirurgije (1856). Pripisuje mu se projekt kapele Sv. Mihovila na pravoslavno-židovskom groblju u Starom gradu (1836), gradio je također staru ribarnicu (1865) i stambene zgrade (kuća Barić-Bonetich, 1859. i obiteljska kuća na Zenikoviću, 1870). Izveo je popravke i pregradnje na kući Garofolo (1861). Uz I. Rossija najplodniji riječki arhitekt svoga doba. Građevine mu se odlikuju čistim oblicima i skladnim proporcijama. Veže se uz srednjoeuropski način gradnje, ali koristi i elemente tradicionalne arhitekture Hrvatskog primorja.

LIT.: R. Matejčić, Povijest gradnje pokrivenih tržnica u Rijeci, u knjizi: Gradska tržnica Rijeka 1881—1981, Rijeka 1981. — Ista, Kako čitati grad, Rijeka 1988, str. 199—203. Ra. Mat.

DESINA DE RISA, klesar i graditelj u Dubrovniku (XIII. st.). Sa sinom Blažem gradi 1281. crkvu s kupolama u Brodarevu, u župi Ljubovidi na Limu (današnja crkva manastira Davidovica). Po tlocrtu i načinu gradnje crkva se uklapa u rašku stilsku grupu srpske srednjovj. arhitekture. Sljedeće godine spominje se u Dubrovniku gdje posjeduje imanje.

LIT.: V. Đurić, Dubrovački graditelji u Srbiji srednjeg veka, Zbornik za likovne umjetnosti, (Novi Sad), 1967, str. 88—90. — J. Lučić, Obrti i usluge u starom Dubrovniku do početka XIV stoljeća, Zagreb 1979, str. 30. N. B. B.

DESINIĆ, naselje u Hrvatskom zagorju, Z od Pregrade. U neogotičkoj župnoj crkvi Sv. Jurja, sagrađenoj 1901 (arh. J. Vancas) na staroj gotičkoj ploči nalazi se nadgrobna ploča Petra II. Ratkaya s likom pokojnika (umro 1586). Srebrna monstranca kasnogotičkoga tipa iz 1639. Na raskrižju je barokni pil Sv. Marije.

DESPIĆ-SIMONOVIĆ, Iva, kiparica (Zagreb, 18. IV. 1890 — 12. VII. 1961). Učila na Višoj školi za umjetnost i umjetni obrt u Zagrebu, a poslije izložbe u Salonu »Ulrich« (s Lj. Babićem) 1910, usavršavala se u Münchenu i Parizu. U plaketama i medaljama ugledala se na rane renesansne majstore, a u ljupkim portretima djece i figurinama primjenjivala je impresionistički postupak u modelaciji.

LIT.: V. Lunaček, Hrvatski proljetni salon, Obzor, 1916, 172. — B. Popović, Izložba Ive Despić, Srpski književni glasnik (Beograd), 1927, str. 547—548. — V. Pomorišac, Izložba Ive Despić, Književna kritika, 1927, 1. — S. Tihčić, In memoriam Iva Despić, prva žena skulptor, Oslobođenje (Sarajevo), 1961, br. 4758. R.

DESPOT, Ante, kipar (Šibenik, 1. XII. 1919). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1946 (F. Kršinić); pohađao specijalku F. Kršinića i A. Augustinčića (1947—48). God. 1950—76. predavao kiparstvo na Školi primijenjene umjetnosti u Zagrebu. Radi realističke portrete (*Zorica*, 1956; *dr. Čečuk*, 1984), figure manjega formata s naglašenom lirskom notom (*Vlasta*, 1951; *Vodonoša*, 1962; *Čekanje na rivi*; 1991) i spomeničku plastiku (*Ribič*, 1956, Šibenik; *Ljubavnici*, 1958, Karlovac; *Spomen kosturnica*,

C. DESSANTI, *Disegno da viaggio* (kombinirana tehnika)

1985, Šibenik). Bavi se izradom medalja i plaketa. Sudjeluje na skupnim izložbama u zemlji i inozemstvu (od 1950) te u radu lik. kolonija u Rovinju, Iloku i Primoštenu; kao član »Grupe 5« (B. Becić, A. Despot, Z. Gradiš, J. Poljan, Z. Slevce) izlagao u Rijeci i Zagrebu 1957, Ljubljani 1959.

LIT.: J. Baldani, *Kritičari odabiru* (katalog), Zagreb 1977. — V. Zlamalik, *Memorijal Ive Kerdića* (katalog), Osijek — Zagreb 1980.

DESSANTI, Cesco, slikar (Rovinj, 21. I. 1926). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1949 (prof. Tartaglia). Od 1953. živi u Italiji. Njegovi B. DEŠKOVIĆ, *Odmor*. Zagreb, Gliptoteka HAZU

ekspresionistički crteži naglašene linearnosti imaju figurativno ishodište. Najčešće se služi kombiniranim tehnikama, poglavito sepijom na biranim, specijalno izrađenim papirima. Samostalno izlagao u Bresci (1960, 1963, 1971), Firenzi (1965), Rovinju (1967), Piacenzi (1969, 1971, 1973, 1980), Rimu (1967, 1971, 1975), Milanu (1963, 1972, 1973), te na mnogim kolektivnim izložbama (Međunarodna izložba originalnog crteža u Rijeci, 1974, 1976). Objavio zbirku pjesama *Così nel tempo* (Rim 1983).

LIT.: E. F. Accrocca, *Cesco Dessanti* (katalog), Firenze 1965. — A. Pauletić, *Cesco Dessanti* (katalog), Rovinj 1967. — M. Venturoli, *Cesco Dessanti* (katalog), Rim i Brescia 1971. — G. Caproni, *Le »Genti nude e spaventate« di Cesco Dessanti* (katalog), Civitanova Marche 1977.

DE SURGGE, Urban → URBAN DE SURGGE

DEŠKOVIĆ, Andrija, graditelj u Dubrovniku (XV. st.). S R. Brajkovićem radio je od 1437. na zvoniku korčulanske katedrale. God. 1469. sagradio kameni most u Dolima kraj Stona.

LIT.: C. Fisković, *Naši graditelji i kipari XV i XVI st. u Dubrovniku*, Zagreb 1947, str. 88, 92.

DEŠKOVIĆ, Branislav, kipar (Pučišća, 11. III. 1883 — Zagreb, 21. VIII. 1939). Umjetničku akademiju polazi u Veneciji (1903—05) u specijalki A. dal Zotta. Nakon kraćega boravka u Beču odlazi 1907. u Pariz, gdje redovito izlaže na »Salonu« (1908, 1911, 1912, 1920, 1921). Izlaže s društvom »Medulić« u Splitu (1908, 1919), Ljubljani (1909) i Zagrebu (1910), a samostalno u Sarajevu (1910). Kao dobrovoljac odlazi 1914. u rat u Crnu Goru, a 1916. u Rim, Ženevu i Pariz. Narušeno zdravlje zbog bohemskoga života i uživanja droga dovodi ga do živčane i umne poremećenosti. Od 1921. živio je u Splitu.

Najraniji Deškovićeve radovi nastaju pod utjecajem akademskoga školovanja i talijanskih verista i realistički su po karakteru (portret kipara A. dal Zotta). Pod utjecajem Rodinove skulpture razvija svoj stil blizak impresionizmu ali s prisutnim secesijskim značajkama (portreti O. Tartaglie i V. Michelija Tomića). Na njegovo formiranje kao najizrazitijega animalista u novijoj hrv. skulpturi presudno je utjecao kipar P. P. Trubeckoj. D. je u glini modelirao lovačke pse i konje u karakterističnim i trenutno fiksnim pokretima (*Pas koji se češe*, *Naglo zaustavljeni pas*, *Prepeličar*, *Pas na tragu*, *Pas u lovu*, *Irski seter*, *Bosanac na konju*, *Odmor*). Pod utjecajem domoljubne ideologije, secesije i monumentalizma A. Bourdellea modelira u zatvorenim i stiliziranim oblicima skulpture s naglašenim idejnim i programatskim sadržajima (*Balkanski blok*, *Marko Kraljević*). U razdoblju bolesti vraća se impresionističkomu stilu (*Pijanac*, *Pas koji se šulja*). Njegovi radovi nalaze se u Splitu i Zagrebu te u Galeriji »Branko Dešković« u Bolu na Braču. Posmrtna izložba njegovih radova priređena je 1940. a retrospektivna 1966. u Splitu.

LIT.: S. Perišić, *Branislav Dešković*, Hrvatski dnevnik, 1910, 219. — Č. Čičin-Šain, *Tragični lik kipara Deškovića*, Novosti, 25. XII. 1940. — C. Fisković, *Branislav Dešković*,

B. DEŠKOVIĆ
Pas koji se češe.
Bol, Galerija umjetnina »Branko Dešković«